

NR 2 2013

Kyrkposten

LUKAS

DEM VAR HAN?

DJUREN

HUR MÅR DE?

EKOTEOLOGI

VÄRNAR OM NATUREN

ÄR VI ALLA LIKA VÄRDA I

SKAPELSEN?

HUDDINGE KYRKA ÄR ÖPPEN VARJE DAG 9.00–16.00.
GUDSTJÄNST FIRAS 10.00 VARJE SÖN- OCH HELGDAG.

TELEFON: 08-588 697 00
FAX: 08-588 699 70
POSTADRESS: BOX 1109, 141 23 HUDDINGE
BESÖKSADRESS: KOMMUNALVÄGEN 21
ÖPPETTIDER: MÅ–TÖ 9.00–15.30, FRE 9.00–14.30,
LUNCHSTÄNGT 12.00–13.00
E-POST: HUDDINGE.FORSAMLING@SVENSKAKYRKAN.SE
WEBBPLATS: WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/HUDDINGE

REDAKTIONSKOMMITTÉ: JUANA BAUMANN, TIM FORS,
LARS JONSSON, GABRIELLA LARSSON, EVA NILSSON
OCH MARIA MILÉN

REDAKTÖR & GRAFISK FORM: MARIA MILÉN

ANSVARIG UTGIVARE: LARS JONSSON

OMSLAGSFOTO: PMB MEDIA & DESIGN

UPPLAGA: 16 400 EX

TALTIDNING: KYRKPOSTEN FINNS ÄVEN PÅ KASSETT.
KONTAKTA REDAKTÖREN FÖR FRITT ABONNEMANG!

TRYCK: KYRKPOSTEN ÄR TRYCKT PÅ ARCTIC SILK 115 G,
SOM ÄR ETT MILJÖVÄNLIGT PAPPER.
TRYCKT HOS INEKO, ÅRSTA

DISTRIBUTION: POSTEN

E-POST TILL ANSTÄLLDA:
FORNAMN.EFTERNAMN@SVENSKAKYRKAN.SE

KYRKOHERDE
LARS JONSSON 08-588 697 70

PRÄSTER
EVA-BRITT BRÄNNSTRÖM 08-588 697 77
BIRGITTA HÖGLUND 08-588 697 73
HENRIK ROOS 08-588 697 82
PER RÅDEHED 08-588 697 78
GUNILLA SIWERTH 08-588 697 71
ESKO PIETILÄINEN (FINSK PRÄST) 08-588 698 24

MUSIKER
ELISABET BRANDER 08-588 698 03
HANS OVE OLSSON 08-588 698 01
HENRIK JOHANSSON 08-588 698 02

DIAKONER
JUANA BAUMANN 08-588 697 81
ANU RITJÄRVI (FINSK DIAKON) 08-588 698 25
PER-OVE NELSTRAND 08-588 697 76

FÖRSAMLINGSPEDAGOGER
ANJA KARLOJA 08-588 697 75
SUSANNE OVSJÖ 08-588 697 80
ANNELIE SEIDELAND DARWICH 08-588 697 74

FRTIDSLEDARE
MADELEINE HED 08-588 697 86
JONAS PETERSSON 08-588 697 87

INFORMATÖR
MARIA MILÉN 08-588 697 83

ASSISTENT
TIM FORS 08-588 697 72

HUSMOR
KAY AHLSON PETERSSON 08-588 697 84
DOLORES CARLSSON 08-588 697 94

VAKTMÄSTARE
MARGARETA ROSENHOLM 08-588 697 89
SVEN-OVE TANO 08-588 697 89
LARS CARLEWALD 08-588 697 89

FÖRSKOLLÄRARE
SIV WESTMAN 08-588 697 95

Och allt var gott!

Det händer att jag sitter på pendeln till och från Stockholm central och känner mig nöjd. Tåget susar fram genom ett försom-margrönt Södertörn. Några barn pekar ut genom fönstret på allt de ser. Någon läser, andra försöker ta en tupplur och många läser i sina telefoner. Det är ro och vila. På väg från något, på väg till något. Egen tid att använda. Då kan jag tänka med Louis Armstrong; "Vilken underbar värld!"

Lars Jonsson

LARS JONSSON, KYRKOHERDE
TELEFON: 08-588 697 70
E-POST: LARS.JONSSON@SVENSKAKYRKAN.SE

Allt var gott och allt är gott. Allt ska också bli gott. Dagar när livet far illa med oss är det inte lika lätt att tänka så. Stunder då det gör ont och sorgen hugger i hjärtat. Även då har vi ansvar att vårda den skapelse Gud givit oss, också då finns "något bortom bergen".

*När jag hör trastens klara sång,
när lärkan jublar dagen lång
högt ovan fält och backar,
då kan jag icke tiga still.
Min Gud så länge jag är till
för livet jag dig tackar.
SvPs 200:4*

Ett förtroende

Jag lever sedan 10 år tillsammans med en rödhåriga lurvig stor kille som väger 6 kilo. Jag brukar titta på honom och förundras över att jag får leva ihop med en sådan vacker och smart varelse. Min kära katt Vaffe. Att vi skulle dela våra liv var inget som någon av oss hade planerat. Vaffe kom en vårdag som kattunge vandrande in på ett koloniområde i Skåne. Han flyttade in i ett skjul där det bodde andra hemlösa katter. När vintern kom och det var riktigt kallt var det några som fångade in katterna. En vän till mig anmälde sig som jourhem och Vaffe kom till Stockholm med tåg. När det gått ett år behövde min vän en kattvakt under några veckor. Vaffe var fortfarande inte tam. Ibland gick det att klappa honom, men inte så mycket. Under de veckor han bodde hos mig hände det något. Vaffe tog tag i mitt huvud med sina tassor så att jag skulle titta på honom, han satte sig framför tv:n så att det bara

var han som syntes och jag kunde vakna av en tass på min kind och svarta kattögon som tittade på mig. När det var dags att åka hem vägrade Vaffe. Det var omöjligt att få in honom i buren. Sakta men säkert byggdes tilliten upp och nu är han helt tam. Men det är bara när jag är med. Annars håller han sig undan. Det är ett fint förtroende.

I det här numret av Kyrkposten har vi ställt oss frågan om vi alla är lika mycket värda i skapelsen. Hur ser vi egentligen på förhållandet mellan människa, natur, djur och vår Högre kraft? Är vi jämlika? Eller är det så att vi människor har blivit fartblinda och glömt bort att värna om resten av skapelsen? Det finns många olika sätt att se på livet och skapelsen. I detta nummer får vi ta del av några. Författaren och teologen Pelle Strindlund och Annika Spalde, författare och diakon, vill väcka tanken att alla kännande varelser har rätten till bra liv och rätten till sina egna liv. Är inte djurens liv lika mycket värda som Homo sapiens frågar de oss i en intervju som Kyrkposten gjort. Med de klimathot som finns har kyrkan allt kraftfullare börjat reagera. Eko-teologi, som värnar om naturen och miljön, växer alltmer. Prästen Per Rådehed berättar om det i sin text. Trevlig läsning!

Maria Milén

MARIA MILÉN, REDAKTÖR
TELEFON: 08-588 697 83
E-POST: MARIA.MILEN@SVENSKAKYRKAN.SE

SKAPELSEN
ÄR ALLA LIKA VÄRDA?

Djur är mina vänner...och jag äter inte mina vänner.
(George Bernard Shaw)

Och Gud såg att det var gott.
(1 Mos 1:10)

Jorden kan sörja för alla människors behov, men inte människors girighet.
(Mahatma Gandhi)

En nations storhet och dess moraliska framsteg kan bedömas utifrån det sätt på vilket den behandlar djur.
(Mahatma Gandhi)

Säljs inte fem sparvar för två kopparslantar? Men ingen av dem är glömd av Gud.
Luk 12:6

Vem bryr sig om djuren?

DEN FRÅGAN STÄLLER PELLE OCH ANNIKA TILL OSS ALLA

Det finns många olika sätt att se på skapelsen och många olika sätt att vara kristen på. Kyrkposten har träffat Pelle Strindlund och Annika Spalde som ser djuren som bröder och systrar. TEXT MARIA MILÉN FOTO: TIM FORS

Pelle Strindlund och Annika Spalde är fredsaktivister och förespråkare av icke-våld. De är också väldigt engagerade i djurens rättigheter. De är gifta och tillsammans har de skrivit ett flertal böcker, den senaste heter "Kärlekens väg: Djurrätt och kristen tro". Annika Spalde är diakon i Svenska kyrkan och Pelle Strindlund har en examen i teologi. Pelle har även skrivit den omtalade boken "Jordens herrar. Slaveri, djurförtryck och våldets försvarare" som kom ut 2011.

I sina böcker drar de paralleller mellan slaveriet under 1700- och 1800-talet och hur vi behandlar djuren idag. På den tiden ansågs det helt naturligt att människor med mörk hudfärg var skapade till att vara vitas egendom.

– Kristna och andra i samhället ansåg en gång i tiden att slaveriet var Guds ordning. På den tiden ansåg man att svarta var skapade till att vara arbetskraft, idag

tänker vi likadant om djuren. Vi ser oss som jordens herrar, en herreelit, säger Pelle.

DJUR HAR KÄNSLOR

Pelle och Annika menar att djur är varelser med ett känsloliv. De har också rätt att leva bra och har rätten till sina egna liv. De ser inte djur som människans egendom, utan bröder och systrar i skapelsen. Pelle och Annika menar att vi lever i en kultur där vi ser världen som en pyramid, där överordnade har rätt att utnyttja de underordnade. Längst upp i pyramiden står människan.

– Djur är kännande varelser och vi behöver odla respekt för dem och förespråka icke-våld mot djuren också, säger Pelle.

De menar att vi har fått lära oss att se på människan som skapelsens krona. Homo sapiens tankeförmåga anses ge oss ett högre värde än andra varelser. Det är

ett orimligt synsätt enligt dem.

– Vi värderar inte människors rätt till liv utifrån deras IQ. Även den som inte kan lösa svåra mattetal har rätt att leva. Det synsättet borde vara självklart även gentemot djuren.

På skolplanscher framställs ofta livsformernas utveckling med bakterier och encelliga djur längst ner och människan högst upp som evolutionens absoluta toppunkt. Ett hierarkiskt sätt att se på evolutionen. I sin bok jämför Pelle människan med fåglar. Fåglar kan flyga, har effektivare lungor, skarpare syn och stor social intelligens. Människan är bättre på att manipulera föremål och har en stor kognitiv förmåga. Vilka är mest högstående och varför? Fåglar är lika anpassade för att leva i sin omgivning som människan i sin. Att påstå att människan är höjdpunkten är ett sätt att förhärliga oss själva.

– Alla arter är speciella på sitt sätt. Grisar till exempel lever i ett doftuniversum. Homo sapiens är säregna inom andra områden. Saken är den att evolutionen inte har stannat av, den pågår fortfarande.

Detta är en process som inte strävar i en speciell riktning, det beror på livsomständigheterna hur utvecklingen sker. Även schimpanserna har till exempel utvecklats genom tiderna, de är inte heller desamma, hävdar Annika.

– Men om vi nu är höjdpunkten borde vi väl vara bäst på kärlek och medkänsla, fortsätter Annika. Tanken att människan är Guds avbild används ibland som försvar för att utnyttja djur. I skapelseberättelsen säger Gud att vi ska leva på vegetabilier. Efter syndafloden när Gud tvättat jorden ren, skapades en ny värld, en sämre variant. Då blev det tillåtet att äta djur, men ursprungligen säger Bibeln att vi inte ska göra det.

KYRKAN SPEGLAR SAMHÄLLET

Annika har startat föreningen Vildåsnan, som förespråkar vegetarianism som ett sätt att förhindra det lidande och död som drabbar djur i djurfabriker och på slakterier. Vildåsnan vill även uppmuntra kristna att äta vegetariskt, som ett sätt att återspegla Guds kärlek till alla skapelsens varelser.

– Att människan är Guds avbild och

satt att härska är ett gammalt bibliskt kungaideal. Det här var innan demokratiens födelse. Vad man menade var en kung som tog hand om de svaga, den goda härskaren skadar inte sina undersåtar, förklarar Annika.

– Kyrkan speglar ofta samhället. De normer som finns kommer även in i kyrkan, fortsätter Annika. Sedan kläs dessa normer i kristen skrud. Om alla äter djur, gör kristna så klart likadant och finner argument för det. Man vill inte stå utanför samhället. Detta är något som man bör reflektera över, det vore bra att försöka bli mera självständig.

Eftersom det kristna budskapet handlar mycket om att alla är älskade, om förlåtelse och om lidande vore det naturligt att inkludera andra kännande varelser. Men det sker sällan i kyrkans gudstjänster. Det är inte ovanligt att begrepp som "skapelsen", "miljön", "naturen" används, men djuren, särskilt de förtryckta djuren, förbigås ofta med tystnad menar Annika och Pelle.

– De flesta äter djur. Matvanorna styr i hög grad över kyrkans tro, teologi och gudstjänstfirande. Om prästen och guds-

tjänstdeltagarna efter mässan äter kyrkkorv i församlingssalen är det naturligt att man under mässan inte vill ta upp grisarnas situation, säger Pelle.

– De tidiga kristna involverade naturen mycket mera i sitt tänkande, förklarar Annika. Gud hade skapat allt och Gud ansågs uppenbara sig i allt. Nu är det ett snävare synsätt. Ekoteologi börjar komma, men är fortfarande väldigt nytt och ofta får djuren inte plats i denna teologi heller.

MÅNGA MYTER OM DJUR

De har valt att jämföra dagens behandling av djur med slaveriet. Genom historiska jämförelser kan vi lättare få syn på att det vi idag ser som naturliga sociala ordningar i själva verket kan vara exploatering. Vid tiden för slaveriet ansågs det som en sanning att mörkhyade inte kände smärta som vita, inte hade förmågan att reflektera intellektuellt och inte hade någon själ. Liknande argument används idag för att försvara dålig behandling av djur.

– Det finns myter om att djur, till exempel fiskar, inte kan känna smärta eller att mjölkkon inte lider av att hennes kalv tas ifrån henne. Vi måste intala

En ek med eget universum

oss det för att kunna fortsätta exploatera dem, till exempel slita upp dem ur vattnet på vassa stälkrokar, säger Pelle.

På senare år har forskare börjat studera om det finns individuella skillnader hos djur i samma art. De har upptäckt att så är fallet, olika individer är djärva, blyga, lekfulla, introverta, omtänksamma och så vidare. Att beskriva djur som en enda massa och inte se dem som individer gör det lättare att ringakta dem.

– Djur reduceras till produktionsenheter, billiga resurser att exploatera. Men det vill vi inte erkänna. Istället hävdar vi sådant som att ”svenska bönder tar hand om sina djur” och ”vi har en sträng djurskyddslag”. Branschföreträdare hävdar att grisarna har knorr på svansen och mår bra. Sanningen är att nittionio procent av alla grisar står på trånga betongutrymmen. De får aldrig gå ut, säger Pelle.

BLUNДАР FÖR FAKTA

För att förtryck ska kunna fortgå krävs att vissa mekanismer pågår i samhället, dessa kartläggs i boken ”Jordens herrar”. Psykologiska mekanismer som att vi människor väljer att inte se vad som sker, blundar för fakta och förleds av fördomar. Detta stöds av att våldet sker utom synhåll.

– Åttiofem miljoner kycklingar föds upp i Sverige varje år. De tvingas leva i sterila betonghangarer i enorma besättningar på tjugotusen individer, ingen ser dem någonsin. Vi har organiserat utnyttjandet så att vi ska slippa se vad vi gör mot offren. Reklamen säger att djuren har det bra och

det är bekvämast att tro på det budskapet, även om det är falskt, säger Pelle.

– Vi har delat upp djur i olika kategorier. Vissa får vi spärra in i trånga utrymmen, som grisar och kycklingar. Dem kan vi exploatera och äta upp deras kroppar. Det gör vi inte med katter och hundar. Att hålla hundar inspärrade utan möjlighet att bete sig naturligt betecknas som djurplågeri. Att göra detsamma med grisar anses däremot i sin ordning.

EKONOMISKA SYSTEMET VINNAREN

Annika och Pelle menar att det är ett helt system som vi luras in i omedvetet. De flesta människor är inte cyniska utan är goda människor.

– Det är strukturerna som är problemet, inte individerna. Det ekonomiska systemet är vinnaren. På grund av den ekonomiska pressen måste man ha många grisar. Detta är ett argument för att djuren ska få ännu sämre villkor än de har idag. Systemet kräver att det går med vinst.

Det är också mycket lättare att leva i samhället om man inte reagerar mot djurförtryck, förklarar Annika.

– Vi är vanemänniskor och det vi äter är en intim del av oss, säger Annika. Vi veganer borde satsa på att laga god mat och bjuda på. Mat är en stor glädje och tänker man att kött är det enda goda blir det svårt. Det finns många myter om att man inte blir mätt på vegetarisk kost.

Många ser det som en del av naturens ordning att vi äter djur och använder dem som vår egendom.

– I naturen äter de starka de svaga och att detta är de starkas rätt är en mycket gammal tanke. Sanningen är att åttio till nittio procent av alla djur äter vegetabiliskt.

BEKVÄMLIGHET FÅR INTE STYRA

Att belysa hur slaveriet förr ansågs som helt naturligt och hur vi idag anser det som helt fel ger hopp om en förändring tycker Annika och Pelle.

– Det ger hopp när vi ser hur bra andras kamp har gått, säger Annika. Det är en historisk utveckling där insikten om andras värde vuxit fram. Andra grupper som varit förtryckta har inkluderats i samhället och respekteras idag. Så småningom blir det nog djurens tur, men det kommer inte att ske automatiskt. Människan får inte låta bekvämligheten styra.

Hur ska en förändring kunna ske? Pelle tycker att svaret är enkelt.

– Lösningen finns redan. Det finns ett sätt att äta som inte skadar djur. Tusentals svenska veganer gör det varje dag. Istället för leverpastej brer man sesampasta (tahini) på mackan, istället för komjölk häller man havremjölk på müsli, istället för köttfärs äter man sojafärs till spagettin. Genom att byta ut animalierna slipper vi ha dåligt samvete över vad vi gör mot djuren. Vi slipper förneka och förtränga vad som sker i djurfabrikerna. Både människor och djur vinner på att vi växlar över till ickevåldsliga matvanor. ●

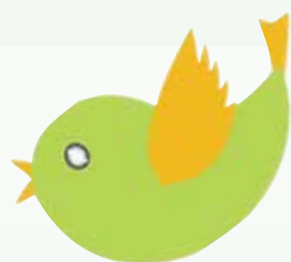

TEXT OCH FOTO: TIM FORS

I närheten av Flemingsbergsviken, vid en vältrampad stig som leder upp mot Stensättra fornborg finns den här storslagna eken. När jag ska ut och fota den brukar jag säga att jag ska gå till ”mitt träd”. Jag kan inte säga att jag har ensamrätt till den för jag delar den med ett otal andra medvarelser som gjort den till sitt hem. Eken är ett universum för tusentals olika arter som lever och dör i dess skyddande skugga. En hel värld av myllrande liv. I den här eken bor Brun nållav, Oxtungsvamp, klokrypare (små skorpionliknande djur), skalbaggar av olika arter och Kattugglan häckar här. Hur länge har den stått här? ”Min ek” har en omkrets på 4,57 meter. Man uppskattar att en ek lägger på sig ca 1,5 cm i omkretsen per år. Det skulle ge den en ålder av 300 år.

Ekoteologi ger hopp OCH VÄRNAR OM MILJÖN OCH NATUREN

Ekoteologi är en ett nytt sätt att inkludera naturen och miljön i kyrkans arbete. Prästen Per Rådehed är engagerad i miljöarbetet i församlingen och förklarar här vad ekoteologi betyder för honom.

TEXT: PER RÅDEHED FOTO: MARIA NORRMAN ILLUSTRATIONER: CANSTOCKPHOTO

Hur kan vi som församling leva miljövänligt och hur ska vi förhålla oss till vår tids klimathot? Detta är några av de frågor som vi diskuterar i miljögruppen i Huddinge församling. Under våra sammankomster diskuterar vi miljö, en hållbar utveckling och vår tids klimathot ur både ett globalt och lokalt perspektiv. Vi samtalar om hur vi som församling och kyrka kan bidra till att skapa en bättre miljö, bland annat genom att välja miljöcertifierade produkter, förnyelsebar energi och genom att återvinna och sopsortera.

KRISTET MILJÖANSVAR

Som miljögrupp i en församling i Svenska kyrkan försöker vi också se vårt miljöansvar ur ett kristet perspektiv och hur vi teologiskt kan förankra vårt miljöansvar i församlingen. Vi har bland annat diskuterat hur andra församlingar förhåller sig till detta och hur de kan tänkas integrera miljö och teologi. Vi har ställt oss frågan om hur vi på det lokala planet kan bidra till en bättre miljö. Under våren har vi bjudit in en föreläsare som berättade om en kristen internationell miljöorganisation vid namn A Rocha och deras engagemang i det

lokala miljöarbetet.

Vi diskuterar också, utifrån våra grundläggande kristna värderingar, förhållandet mellan människan och naturen ur ett teologiskt (skapelse)perspektiv. Ett annat namn för detta är ekoteologi.

EKOTEOLOGI

Sett ur ett generellt perspektiv berör ekoteologi frågor om hur miljön är relaterad till bibeln och vår kristna tro. Man kan säga att bibeln och skapelseberättelsen är ekoteologins grundfundament och en av de huvudsakliga teserna är att människan är både unik och en del av den övriga skapelsen. Människan står inte över skapelsen, utan är en del av naturen. Samtidigt är människan skapad till Guds avbild och har av Gud fått ett särskilt uppdrag att vårda och värna om hela skapelsen, både djuren och naturen.

FINNS HOPP FÖR SKAPELSEN

Ekoteologi som utgår från skapelseberättelsen (1 Mosebok) har i grunden en positiv syn på miljön, klimatet och vår framtid. Grundtesen är att det finns hopp för

skapelsen. När Gud skapar världen så ser han att det är gott. Allt är i grunden skapat gott.

Enligt ekoteologin har Gud anförtrott människan en ansvarsställning i skapelsen. Förvaltare är inte ägande, utan samverkan med naturen. Som skapade till Guds avbild är vi en del av Guds (pågående) skapelseplan. Vår roll i skapelseplanen är inte att härska och styra, utan att sköta om och förvalta vår planet och se till att Gud kan fortsätta säga att det är gott.

VÄRLDEN TILLHÖR GUD

När man generellt diskuterar och problematiserar frågor rörande skapelsen, och Guds roll i densamma, så leder det ofta osökt in på hur-frågorna: Hur gick det till? Hur skapade Gud världen? Hur skapade Gud människan? Sådana frågor leder ofta in på det vetenskapliga området, men det är inte syftet med ekoteologin. Istället berör ekoteologin de existentiella frågorna om människans villkor på jorden. Ekoteologin utgår alltså inte från hur-frågorna utan inriktar sig istället på varför-frågorna: Var-

för skapade Gud världen? Varför skapades människan? Varför är vi här?

Enligt ekoteologin kan frågeställningar som börjar med varför ge en djupare förståelse av bibeln och en mer insiktsfull bild av Guds avsikt med sin skapelse. Några av grundteserna är att världen tillhör Gud – och inte människan. Vi människor är en del av Guds skapelse – samtidigt som vi är skapade till Guds avbild. Detta gör oss inte till världens härskare utan istället till förvaltare av den. Vår uppgift är således, som ovan nämnts, att sköta om och förvalta jorden och dess djur och växter.

VÄRLDEN SKAPADES AV GUDS ORD

Även bilden och förståelsen av Jesus och hans roll i skapelsen kan, ur ett ekoteologiskt perspektiv, få en djupare innebörd. Prologen i Johannesevangeliet återkopplar till skapelseberättelsen i första Mosebok. När Gud skapar himmel och jord säger Gud att det ska bli till. Gud skapar världen genom sitt ord. I inledningen av Johannesevangeliet står det: ”I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud. Det fanns i begynnelsen hos

Gud. Allt blev till genom det, och utan det blev ingenting till av allt som finns till" (Joh 1:1-3). Johannevangeliet vill säga oss att Jesus är ett med Gud; skapelsens källa och ursprung. Genom Jesus blir Gud en del av sin egen skapelse och får en unik inblick i sitt skapelseverk på jorden.

LAGAR DET SOM GÅTT SÖNDER

Kunskap om Jesus som skapelsens källa hjälper oss att förstå att Jesus är ett med Gud i sina gärningar. När Jesus botar sjuka så är han inte bara en människa med gudomliga krafter, han är Gud själv, Skaparen, som lagar något som gått sönder i sin skapelse. När Jesus fyller lärjungarnas nät med fisk så är han inte mirakelmannen från Nasaret, han är Gud själv som känner hela sin skapelse. När Jesus stillar stormen, får vinden och vattnet att lugna sig, visar han att han behärskar naturens krafter. Inte för att Jesus besitter magiska krafter, utan för att han är Gud själv,

skapare av både vind och vatten.

ETT VÄRDEFULLT ARV

Ur ett ekoteologiskt perspektiv lär vi oss att Guds skapelse är god. Vi lär oss också att vi har ett särskilt ansvar att vårda och värna Guds skapelse. Varje dag får vi glädjas åt och förundras över allt som Gud skapat. Det fyller oss med glädje, kraft och framtidstro.

Därför måste vi förvalta naturen och miljön, så att alla arter nu och i framtiden, kan finna livsrum på jorden. Vår gröna planet, myllrande av människor, djur, fåglar och växter är vårt värdefulla arv och den största gåvan till kommande generationer. ●

Var rädd om vår jord

SVERIGES KRISTNA RÅD TYCKER TILL OM MILJÖN

Sveriges kristna råd tycker att klimatforskningens prognoser måste tas på allvar. Framtiden är möjlig att påverka hävdar de. De har gett ut en skrift där de uttrycker att mer måste göras för att förbättra miljön.

TEXT: TIM FORS FOTO: PMB MEDIA & DESIGN

Sveriges kristna råd är en sammanslutning mellan 26 kyrkor från fyra kyrkofamiljer, däribland Svenska kyrkan. I en skrift som heter "Värna den jord som Gud älskar" ger man uttryck för en oro som surrat i bakgrunden åtminstone sedan sjuttioalet då James Lovelock formulerade sin vackra "Gaiateori": Organismer (ja, även människan är en organism!) samspelar med sin oorganiska omgivning på jorden och ger upphov till ett självreglerande, komplext system som är så att säga livets infrastruktur, förutsättningen för att jorden ska vara bebodig. Avgörande för vår tid är att människan har makten att rubba jämvikten i detta system.

LEVER I EN UNIK TID

SKR konstaterar att vi lever i en tid som är unik: många människor har fått det bättre, människor lever längre och barnadödlighet minskar med mera. Men samtidigt kan mänskligheten påverka sin miljö i en aldrig tidigare skådad omfattning. Tillväxt, vars frukter kommer åtminstone vissa till del, kräver energi i form av kol och olja. Kol och olja producerar skadliga

växthusgaser, koldioxid, kvicksilver och så vidare. Det politiska och ekonomiska system som är förhärskande idag kräver ohämmad tillväxt, och förverkligandet av tillväxten överlämnas till multinationella företag vars enda mål är maximal profit.

KYRKORNA HAR STORT ANSVAR

Sveriges kristna råd vänder sig mot den ensidiga tron på tillväxtsamhället och tendenser inom det politiska och ekonomiska etablissemangen att inte ta vetenskapssamhällets utmaningar på allvar. Kyrkorna har ett ansvar eftersom klimatförändringar och andra hot mot skapelsen tvingar fram "svar på viktiga moraliska och andliga frågor". Kyrkornas förmåga att svara på dessa utmaningar visar om de har en teologi som är relevant för vår samtid. Kyrkorna har en kallelse att förmedla ett "bärande hopp" inför framtiden. Men de har även en profetisk kallelse i kraft av ett grundläggande kristet ansvar för skapelsens bevarande. Sveriges kristna råd säger att "frälsning i Kristus inte avser bara människan utan hela Guds skapelse." ●

Kyrkorna i Sveriges kristna råd uppmanar varandra att:

- Se om sina fastigheter ur klimat- och hållbarhets-synpunkt.
- Engagera sig i miljöorganisationer inom och utanför kyrkorna.
- Välja en solidarisk livsstil som inte slösar med naturens resurser.
- Arbeta för flera "gröna/hållbara församlingar".

De vill att:

- Den svenska regeringen på ett kraftfullare sätt driver frågor om långsiktig hållbarhet i såväl EU som FN.
- Forskning stöds som diskuterar utveckling och välstånd utifrån andra modeller än ekonomiskt BNP.
- Begrepp som Grön ekonomi får innehåll som styr mot en värld där ekosystemen bevaras och de hållbara alternativen premieras.

Källa: "Värna den jord som Gud älskar. Kyrkorna i Sverige om klimat och hållbar utveckling". Sveriges kristna råds Skriftserie nr 18, 2013.

De fyra evangelisterna

MATTEUS, MARKUS, LUKAS, JOHANNES

Vilka var evangelisterna i nya testamentet? Vad skiljer och förenar dem? Det här är den tredje artikeln i en serie som kommer att handla om de fyra evangelisterna som vi känner dem från vår bibel. Nu har turen kommit till Lukas. Evangelisten Lukas är den som nämner flest av de kvinnor som fanns vid Jesu sida.

TEXT: LARS JONSSON FOTO: TIM FORS

”Men varför har ni en flygande ko i kyrkan?” Frågan ställdes av en skolelev vid ett besök i kyrkan. Frågan är berättigad eftersom bilden under korset som hänger mitt i Huddinge kyrka mycket riktigt föreställer en bevingad ox.

Tredje delen i artikelserien om de fyra evangelisterna handlar om Lukas. Han berättar om Jesu födelse och hur Maria fick föda sitt barn i ett stall och lägga honom i en krubba. Krubban som vanligtvis var matplats åt oxen.

LUKAS SKRIVER TILL DIG OCH MIG

Lukas skrev två av bibelns böcker. Evangeliet och Apostlagärningarna. Båda böckerna är skrivna till Theofilos. Lukas ville beskriva för honom hur berättelsen om barnet i oxens krubba förs vidare ut i hela världen, först genom de som lärt känna Jesus och senare genom Paulus och andra kristna.

Den ”högt ärade Theofilos” var troligtvis grek eller romare och förutsätts inte känna till den judiska tron. Lukas skriver för

Lukas i predikstolen i Huddinge kyrka

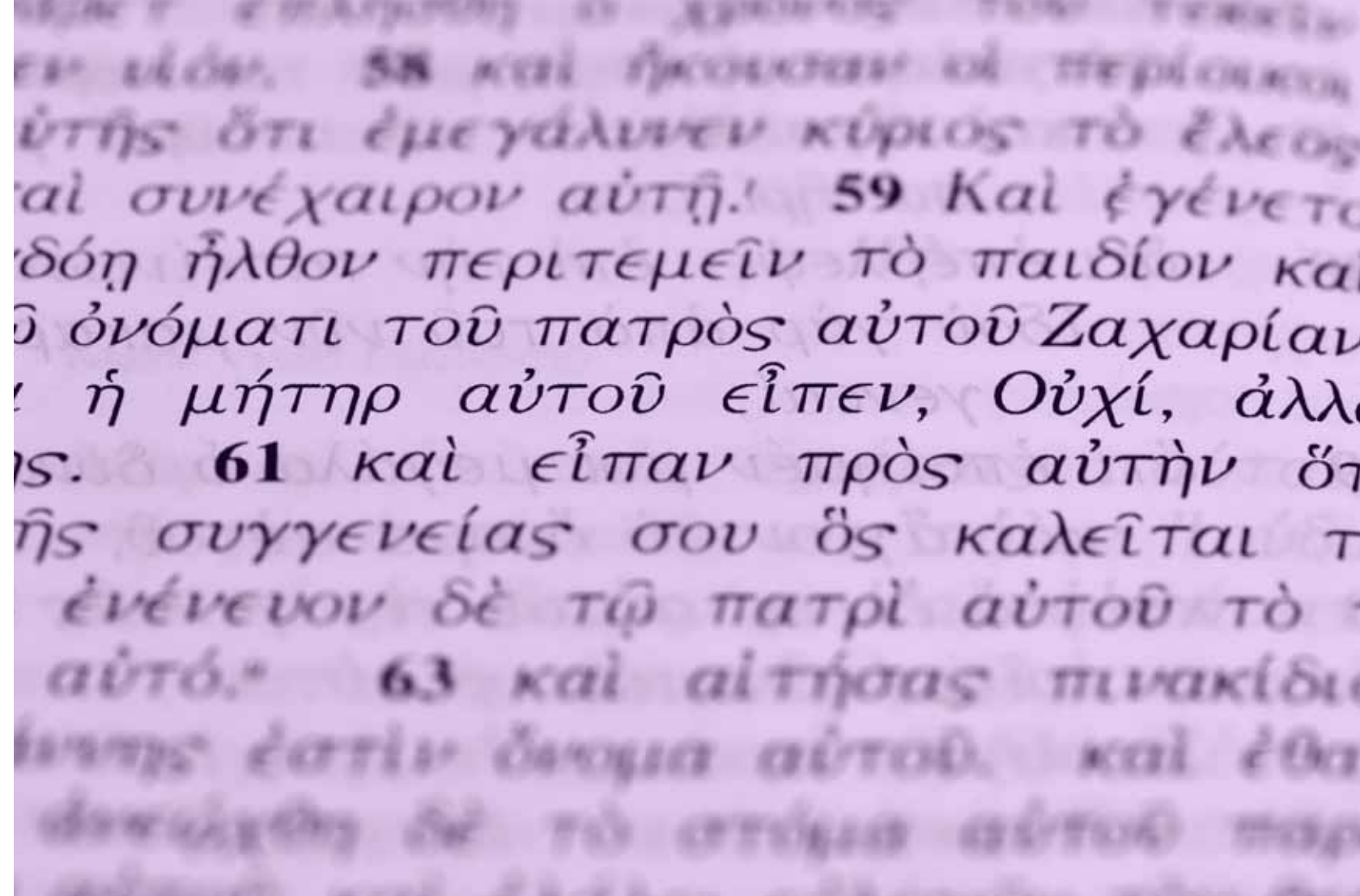
”en hedning”, alltså för en som du och jag.

Enligt kyrkans tradition var evangelisten Lukas den läkare med samma namn som omnämns i Paulus brev och som följde med honom på hans resor runt medelhavet. Emot det talar att Apostlagärningarnas författare och Paulus inte är överens om i vilken ordning apostlamöten och missionsresor kommer. Evangelisten Lukas är heller inte särskilt påverkad av Paulus teologi utan är självständig i förhållande till honom. (Det hade varit spännande att lyssna till deras samtal.)

KVINNORNA VID JESU SIDA

Man kan också tänka sig att Lukas har träffat Jesu mor Maria och samtalat med henne. Det får vi inte veta något om men det är fullt möjligt. Vad vi vet är att Lukas i större utsträckning än de andra evangelisterna nämner kvinnorna vid Jesu sida. Lukas berättar om kvinnor trettiofem gånger medan evangelisten Matteus nöjer sig med elva gånger.

När man läser Lukas ser man att han

På åttonde dagen kom de för att omskära pojken, och de ville kalla honom Sakarias efter hans far. Men då sade hans mor: ”Nej, hans skall heta Johannes.” De sade till henne: ”Det finns ingen i din släkt som bär det namnet.” Lukas 1:59-61

har läst Markus och den källa Q som även Matteus är beroende av. Men halva evangelietexten är hans egen.

För Lukas är Jesus Guds utvalde räddare som framförallt vänder sig till de svaga och dem som står utanför. Han talar om frälsning särskilt för dem. Jesu omsorg om de fattiga, de utstötta, syndarna, samarierna och kvinnorna kommer särskilt till uttryck hos Lukas. Han beskriver Jesus som den som värnar om dem som ingen annan bryr sig om. Som ett exempel finns berättelsen om tullindrivaren Sackeus bara hos Lukas. Berättelsen om den förlorade sonen är han också ensam om.

ALLA KAN FÅ UPPRÄTTELSE

I Lukas berättelse om Jesus finns det ett

pågående samtal där alla får vara med och ställa frågor eller komma med invändningar. Berättelsen om två lärjungars vandring till Emmaus efter korsfästelsen finns hos Lukas. En berättelse som i sin enkelhet handlar om att vara medvandrare.

Läser man från kapitel 7 och framåt så ser man hur Lukas i berättelsen om Jesus är mån om att varva berättelser om män med berättelser om kvinnor. Där finns berättelser om jordbruk och hushållsarbete, berättelser om fiske och om ekonomisk förvaltning. Alla ska ha något att känna igen sig i. Så många som möjligt ska förstå vad evangeliet handlar om. Någon har förlorat ett får, en annan har tappat ett mynt, en tredje har en son på villovägar, en fjärde har svikit ett förtroende. Lukas är mån

om att sprida budskapet till så många som möjligt. För alla är det möjligt att få upprättelse. Alla kan bli räddade och alla har del i försoningen. Till och med officeren som korsfäste Jesus prisade Gud och sade: ”Han var verkligen en rättfärdig man.”

SKRIVER FÖR ATT ÖVERTYGA

Lukas skriver för att övertyga Theofilos om att Jesus verkligen är den som har kommit till världen för att förlåta synder och ge frihet till de förtryckta. Han vill övertyga honom likaväl som dig och mig.

Den störste av er skall vara som den yngste, och den som är ledare ska vara tjänaren. Vem är störst, den som ligger till bords eller den som betjänar honom? Lukas 22:26-27

Svenska kyrkans Unga i Huddinge – the Holy Gang
www.korsdrag.se

TACK FÖR DEN HÄR TERMINEN!

Välkomna åter v.36. Trevlig sommar!

KONFIRMATION

Nyfiken på vad som händer på årets konfirmläger? Du kan följa konfirmanderna via webbplatsen www.korsdrag.se, där du kan läsa lägerkonfirmandernas dagböcker och titta på bilder. Och om du inte redan är konfirmerad själv, kolla in alla läger och grupper som du kan välja mellan på www.svenskakyrkan.se/huddinge (där du förstås även kan anmäla dig).

Gemenskap, sovsäckar och massa ljus

Planering, fundering och beslutstagande, förberedningen har varit stor. Tre olika event har kommit att ta form tack vare drivkraft och engagemang med innehåll som film, sång och mässa, drama och cupcakes.

DISTRIKTMÄSSA – GEMENSKAP MED DISTRIKTET

I slutet av mars 2013 fick ungdomsgruppen i Huddinge – The Holy Gang – möjligheten att anordna en distriktsmässa. Till mässan bjöds alla lokalavdelningar i Stockholms Stift in. Vi planerade mässan från grunden med böner, psalmer och sånger. Den klassiska predikan byttes ut mot ett drama med temat gemenskap. Efter mässan bjöds det på hembakat fika nere i ungdomslokalerna i Klockargården. När vi fikade fanns det möjlighet att spela spel, samtala och äta mer kaka. Det blev en lyckad kväll och vi vill tacka alla som närvarade.

EARTH HOUR – VI OCH VÄRLDEN

Samma vecka som distriktsmässan var det Earth hour, ett event som arrangeras världen över varje år. Meningen med Earth Hour är att släcka ner och stänga av allt som är elektriskt för att värna om miljön. Vi i ungdomsgruppen i Huddinge hade en taizégudstjänst där alla från församlingen fick delta. På gudstjänsten fick alla varsitt ljus och efter en kort inledning släcktes hela kyrkan ner, och alla tände sina ljus. Vi sjöng

lovsånger från Taizé. Det är korta sånger som sjungs flera gånger om. När gudstjänsten var slut gick ungdomsgruppen ner till ungdomslokalerna för att ha övernattnings.

ÖVERNATTNINGEN – VI SOV INTE SÅ MYCKET...

Samma kväll som Huddinge arrangerade Earth hour hade vi i Svenska kyrkans unga – The Holy Gang – övernattnings i Klockargården. Deltagarna var alla som medverkade i Huddinge kyrkas ungdomsgrupp. Under kvällen var det en nattvandring som ledarna hade förberett med en skattkista som pris. Efter ett antal kluriga uppgifter ute i kylan kom alla i mål nere i ungdomslokalerna. I kistan fanns det mängder med snacks, läsk och en film som vi tittade på senare under kvällen. När vi alla hade tryckt i oss åtskilliga mängder med onyttigheter och filmen var slut så var det tid att sova (för de som ville). När dagen grydde och vi var "väl" utvilade firade vi mässa och palmsöndagen. Palmsöndagen firar vi till minne av dagen då Jesus red in i Jerusalem.

Text: Albin Persson, Niels Hedberg och Rebecca Lundberg

SOMMARCAFÉ PÅ INNERGÅRDEN

Fika, allsång, andakt och spontan underhållning! Vi håller till på Klockargårdens innergård när solen skiner och inomhus när det regnar. Fikat kostar 30 kr.

Torsdagar 13.00–15.00 • 27/6 – 15/8

UTFLYKTER I SOMMAR

Följ med på utflykt i sommar! Vi besöker fyra härliga sommaroaser för att fika och umgås. Tiderna nedan är preliminära. Kontakta gärna Per-Ove Nelstrand 08-588 697 76 eller Susanne Ovsjö 08-588 697 80 i förväg för exakt avgångstid.

25 juni Tyresö

Sommarens första utflykt går till Tyresö. Vi åker buss (1 byte) till Tyresö kyrka. Är vädret bra så fikar vi på café Notholmen annars på kyrkans pilgrimscentrum. Samling klockan 13.00 vid Huddinge busstation.

2 juli Café Nytorp vid Källbrink

Här serveras bland annat hembakat äppelkaka i trädgården utanför torpet. Samling 13.00 vid Huddinge busstation.

9 juli Tacksägelsekyrkans trädgård

Vi dricker kaffe i den grönskande trädgården vid Tacksägelsekyrkan. Samling 12.30 vid busshållplatsen "Huddinge kommunalkontor".

16 juli Röda caféet i Vårby

Vi njuter av gott fika på det trevliga caféet med utsikt över vattnet vid Vårbystranden. Samling 13.00 vid Huddinge busstation.

MIDSOMMARDANS

Vi firar midsommardagen lördag 22 juni med kyrkkaffe och dans på Klockargårdens innergård direkt efter gudstjänsten som är klockan 10.00. Musiker och dansare från Folkdansgillet Kedjan och Dansgrupp Stockholmia leder dansen.

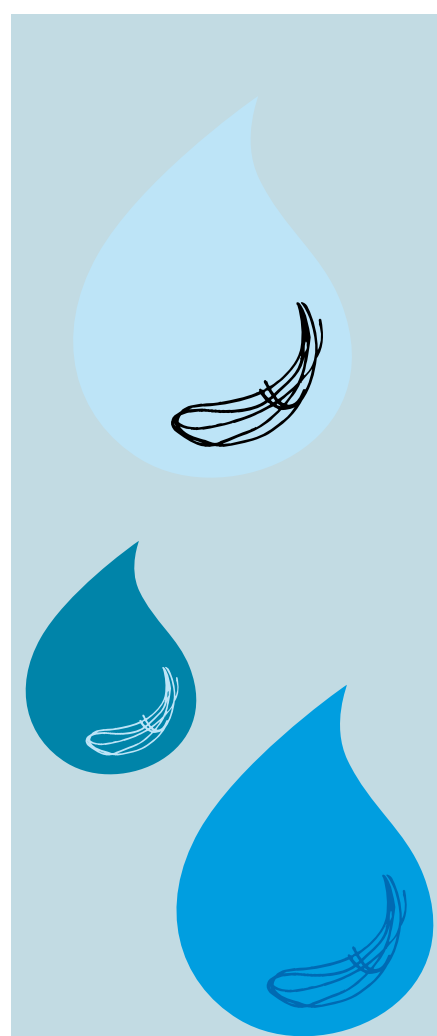
FAMILJEUTFLYKT TILL FJÄDERHOLMARN

Välkommen till en härlig dag i Stockholms skärgård tisdag 18 juni. Vi promenerar runt och njuter av sommaren. Kostnad med resa och mat inkluderat: vuxna 100 kr, barn 50 kr. Samling vid båtarna vid Slussen kl. 09.40. Hemresa ca kl 14.00. Anmälan senast 14 juni till Tim Fors tel. 08-588 697 72. För mer info kontakta Juana Baumann tel. 08-588 697 81 eller Per-Ove Nelstrand tel. 08-588 697 76.

HENRIK JOHANSSON ÄR NY MUSIKER

Henrik Johansson tar över som kantor och körledare efter att Anna Jarmar gått i pension. Han kommer att vara ledare för barn- och diskantkören och ungdomskören Vox Angelica. Henrik är utbildad, förutom kantor, flöjtist och frilansade i många år. Han kommer närmast från st. Görans församling där han arbetade i fyra år. Henrik önskar att alla barn och ungdomar i Huddinge ska få upptäcka hur fantastiskt det är att sjunga tillsammans i kör och hur ett lyckorus kan uppstå när det klingar vackert.

DOP-VATTEN-LIV – DET ÄR ALDRIG FÖRSENT!

Du vet väl att det aldrig är för sent att döpa sig? Det går lika bra att döpa sig som vuxen eller som barn. Ålder spelar ingen roll. I dopet får du löftet att du aldrig är ensam och alltid är älskad oavsett hur ditt liv kommer/ eller ser ut. Ett löfte om att ljuset vinner över mörkret och livet över döden.

Dopet behöver inte vara ett stort projekt. Dopklänning finns att låna om det behövs, lokaler också, präst och musiker ingår. Läs mer på webbplatsen:

www.svenskakyrkan.se/huddinge

FOTO: PMB MEDIA & DESIGN

Jag vill prenumerera på information från Huddinge församling.

- Brevprenumeration
- E-postprenumeration

Namn: _____

_____

Adress: _____

_____

Frankeras ej.
Svenska kyrkan
Huddinge församling
betalar portot.

Svenska kyrkan
Huddinge församling

SVARSPOST
Kundnummer 150012800
141 20 HUDDINGE

Prenumerera på information

Vill du veta mer om vad som är på gång i Huddinge församling? I terminsprogrammet hittar du på ett lättöverskådligt sätt information om alla församlingens aktiviteter, grupper, gudstjänster, konserter och andra evenemang som arrangeras. Terminsprogrammet kommer fyra gånger per år (vår, sommar, höst och vinter).

Du kan prenumerera på programmet och få det antingen hem i brevlådan eller som en länk till din e-post. Fyll i svarsblanketten här intill så blir du prenumerant! Eller e-posta till huddinge.forsamling@svenskakyrkan.se

